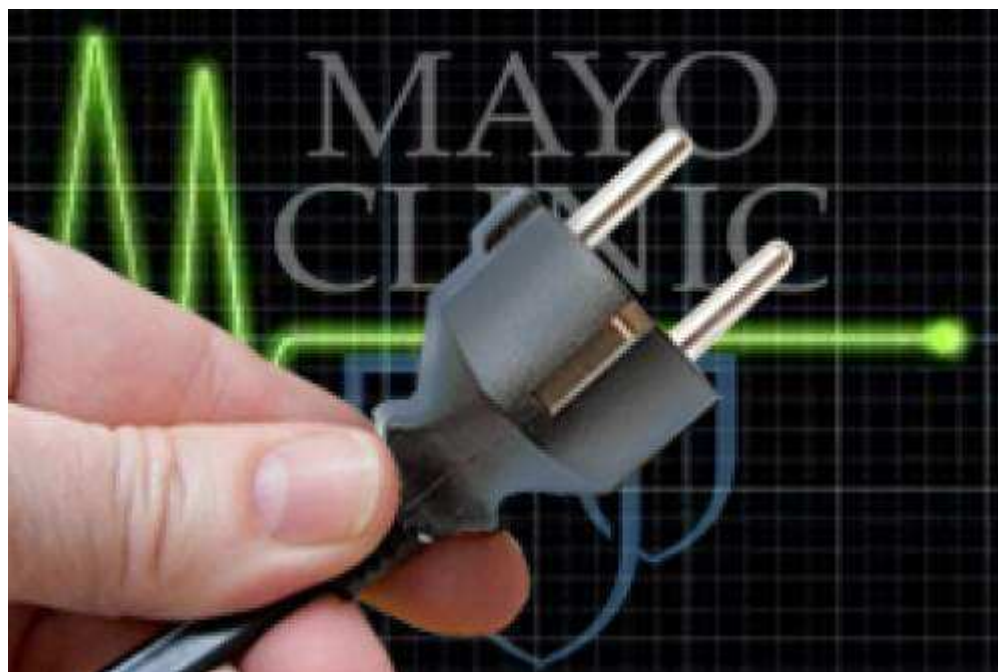

Výzkumné centrum ICRC bez šéfa Káry. Zeslábné spolupráce s Mayo Clinic?

Ředitelem medicínského střediska v Brně se stane slovinský neurolog Gorazd Stokin, jehož výběr navrhovala vetovat dozorčí rada projektu.

VĚDA A VZDĚLÁVÁNÍ

Martin Rychlík | 08.04.2013

© ČESKÁ POZICE, Richard Cortés

Brněnské centrum ICRC hlavně staví na výzkumných programech v kardiologii i neurologii.

Mnohovrstevnatý spor o to, zda medicínské [výzkumné středisko ICRC](#) v Brně povede jeho zakladatel Tomáš Kára, nebo odbornou komisí vybraný slovinský neurolog Gorazd Stokin, míří do finále. Ačkoliv i dozorčí rada projektu za 4,4 miliardy korun doporučila šéfovi Fakultní nemocnice u sv. Anny (která je příjemcem unijní dotace), aby Slovince vetoval, ředitel Roman Kraus návrh mezinárodního panelu přijme a Stokina pověří vedením. „Budu respektovat doporučení Search Committee,“ řekl v neděli 7. dubna ČESKÉ POZICI Kraus, jenž o obsazení funkce finálně rozhoduje.

Kardiolog Kára, který Brnu přinesl klíčovou vazbu na síť amerických elitních nemocnic Mayo Clinic, se však nadále domnívá, že byl vhodnějším uchazečem. A hovoří též o potenciálním ochabnutí vztahu projektu ICRC s Mayo, pro kterou byl od počátku právě on hlavním garantem. Jiné hlasy však říkají, že do budoucna by nebylo vhodné, aby byla spolupráce vedena v osobní rovině.

Miliardový projekt ICRC platilo ministerstvo zdravotnictví a přes ministerstvo školství i evropské fondy. Z těch měl být odměňován i nový ředitel – na takzvaném postu ICRC Chair. O tom, kdo je k tomu nejvhodnější, rozhodla mezinárodní výběrová komise. Ta nicméně neměla vybrat „vítěze“, ale měla doporučit všechny kandidáty, kteří požadavky splňují. Z jednání vzešlo jediné jméno: Gorazd B. Stokin, přičemž docent Kára vůbec nebyl shledán „způsobilým“ k takovému místu, byť je vlastně připravil.

Podle Káry, jenž se odkazuje na oficiální dokumenty, nemá Stokin zkušenosti se založením nebo řízením vědeckých center či větších vědeckých týmů. „Search Committee tak učinila rozhodnutí, které bylo v rozporu s předem stanovenými kritérii pro výběr a hodnocení kandidátů. Komise rovněž ignorovala skutečnost, že dr. Stokin ve své prezentaci uvedl zkreslené či nepravdivé údaje, kterými se snažil ukázat, že projekt ICRC dosahuje špatných výsledků,“ sdělil ČESKÉ POZICI dosavadní šéf centra Kára, který se proti rozhodnutí již dříve marně odvolal.

[Podle ministra školství Petra Fialy](#) byla sestava expertů nezpochybnitelná. Ani další výzkumná centra placená z evropských fondů (superlaser ELI nebo středisko CEITEC) si na proces obsazování supermanažerů nestěžovala.

Očekávajíte „nepředvídatelná rizika“

Podle dokumentů, které ČESKÁ POZICE získala z nezávislých zdrojů (nikoliv od účastníků sporu), se za Kárův názor postavila v minulých dnech i dozorčí rada ICRC. Ale dokonce již 17. února zaslali tři američtí členové z této rady (David Hayes, Santhi S. Vege, James M. Hodge) dopis, v němž apelují na ředitele Krause, aby využil svého práva veta a odmítl Slovince jako doporučeného kandidáta. „Stokinovy zkušenosti a kvalifikace se ve vztahu k projektu zdají menšími nežli u stávajícího ICRC Chair doktora Káry,“ uvádí list odeslaný z Mayo Clinic v Rochesteru a upozorňuje na „nepředvídatelná rizika“ pro celý projekt vinou možné změny ve vedení. ICRC prý plní všechny potřebné ukazatele a plány.

© Reuters, montáž ČESKÁ POZICE, Richard Cortés

Členové dozorčí rady ICRC za Mayo Clinic navrhovali vetovat výběr slovinského ředitele.

Může instalace nového šéfa – proti vůli některých členů dozorčí rady – ohrozit budoucí spolupráci s Američany? „Doufám, že ne. Součástí projektu jsou i pravidla pro volbu a jmenování ICRC Chair, která byla akceptována i zástupci Mayo Clinic. Předpokládám, že vědecké projekty, kterých se účastní zástupci Mayo Clinic, poběží dále, i když docent Kára bude zaujímat v projektu jinou pozici než ICRC Chair,“ míní ředitel Kraus.

Pro úplnost je třeba říci, že Kára nemá jen zastánce, ale i kritiky, kteří se domnívají, že je sice výborným lékařem, ale manažersky by vědecké centrum vést neměl. Anonymně sdělené důvody se liší: někdo hovoří o údajně chaotickém vedení (včetně neodepisování na zásadní e-maily týkající se grantů), jiní o vyhrocování atmosféry mezi lékaři. Na brněnském pracovišti to údajně jiskří mezi dvěma zásadními výzkumnými součástmi ICRC: kardiologickou a neurologickou. „Spolupráce není optimální a mé rozhodnutí jmenovat dr. Stokina na pozici ICRC Chair je součástí řešení nastalé situace,“ říká ředitel Kraus.

Po čtyřech dnech anulovaný dopis!

Soupis výtek k dosavadnímu vedení centra zaslal ředitel Kraus členům dozorčí rady letos 22. března. Ve svém anglicky psaném dopise, který putoval i ke zmíněným americkým členům z Mayo Clinic, uvádí údajná Károva pochybení v čerpání grantů ve výši asi čtyř milionů dolarů, nalomení vztahů s akademickými partnery v zemích EU, kumulaci Kárových vedoucích postů a možný střet zájmů, neboť vede celé centrum, Cardio týmy, programy a je též náměstkem nemocnice u sv. Anny.

Ředitel Kraus rovněž vyjádřil vážné výtky k výkonnosti Káry na svěřeném postu, porušení pravidel při osobním vybírání studentů, kteří mají vyjet na stáže v USA, manažerské chyby v nezvolení druhého zástupce ředitele ICRC, což prý vede k přetížení obou šéfů; vědci v kardiologickém výzkumu píšou méně odborných článků než neurologové, ač je jich více; Kára neodpovídá na zprávy kolegů v Neuro programu a podobně. Výtek ke Károvu působení jsou tři strany, jak uvádí dopis, který má ČESKÁ POZICE k dispozici.

„Všechny tyto údajné limitace/pochybení jsem písemně vyvrátil, a to na základě příslušných právních a dalších oficiálních dokumentů,“ tvrdí Kára. A má to nečekanou pointu. Hned čtyři dny nato, 26. března, píše ředitel Kraus dozorčí radě znovu: aby veškerou svou původní kritiku stáhl! „Prohlašuji, že obsah mého (předchozího) e-mailu a v něm obsažené informace jsou nesprávné, protože jsou zavádějící nebo dokonce nepravdivé... Obdržel jsem je od jiných stran, ale byly natolik závažné, že jsem považoval za vhodné je předložit dozorčí radě,“ napsal ředitel nemocnice u sv. Anny.

K úniku interních materiálů, jež mohly na projekt vrhnout u Američanů neblahé světlo, se ředitel Kraus ani docent Kára nevyjádřili s tím, že nechtějí porušit pravidla jednání rady, které má zachovávat mlčenlivost. „Na základě mnou předložených jednoznačných důkazů byl materiál stažen a prohlášen s okamžitou účinností za neplatný, a to ve všech jeho bodech,“ uvedl Kára s dodatkem, že mu nepřísluší věc komentovat. Forma stažení obvinění, jež je psána pečlivým právnickým stylem, ovšem naznačuje, že Mayo Clinic se mohla opět postavit za svého kolegu Káru a pohrozit žalobou, pokud nebudou obvinění doložena.

Projekt zadlužené nemocnice

Ředitel je i nadále rozhodnut jmenovat Stokina. Co bude dál? „Pokud bude do pozice jmenován kandidát s výrazně nižší kvalifikací a zkušenostmi, může to mít demotivující, až demoralizující vliv na velkou část vědeckých týmů ICRC, zejména na mladou generaci vědců a lékařů, kteří s projektem ICRC spojují mnoho svých ideálů a hodnot. Důsledky lze těžko odhadnout,“ míní Kára a hovoří o možné ztrátě zájmu některých institucí i expertů.

Reagovat by prý mohli i členové dozorčí rady, kteří podle svého nejlepšího svědomí navrhli řešení (veto), k němuž nedojde. „Je pochopitelné, že pokud nebude jejich doporučení respektováno, mohou zvážit význam svého dalšího působení. Případné vystoupení členů Mayo Clinic z dozorčí rady ICRC a eventuálně dalších funkcí by znamenalo významné oslabení spolupráce s Mayo na institucionální úrovni. Obdobná situace může nastat i na úrovni vědeckých týmů,“ říká Kára, jenž vzniku centra věnoval deset let života. I nadále však chce dělat maximum pro to, aby se udržela spolupráce s Mayo na úrovni výzkumných týmů, což je i prioritou ředitele Krause.

Ani on totiž není v lehké situaci. Nemocnici u sv. Anny šéfuje od začátku roku, kdy vystřídal Petra Košku, jenž odešel do Národního tkáňového centra. A v nemocnici se hovoří o miliardovém dluhu. „Ekonomická situace není dobrá. Zmiňovaná částka 1,1 miliardy není dluh, ale celková výše závazků včetně těch v době splatnosti. K dnešnímu dni jsou závazky po době splatnosti ve výši zhruba 480 milionů. Protože ICRC je nedílnou součástí nemocnice, tato skutečnost je postihuje stejně, jako celou nemocnici,“ říká Kraus.

Docent Kára již od něj dostal nabídku na atraktivní post v managementu. K tomu říká: „Nabídku jsem dostal, ale nemohu ji přijmout, neboť nepovažuji rozhodnutí Search Committee za odborně ani eticky korektní. Chci však dále pomáhat ICRC prací v jeho vědeckých a klinických týmech, neboť vidím přínos ICRC pro rozvoj lékařského výzkumu a následně – což je nejdůležitější – pro zlepšení péče o nemocné, jimž současná medicína dokáže v mnoha případech pomoci jen částečně. ICRC není o pozicích, ale o pomoci lidem.“

V nejtěžší pozici tak patrně bude slovinský neurolog Stokin, jenž přijde do rozbouřeného prostředí a bude od počátku zprostředkovaně poslouchat různé spekulace. Třeba že je prostředkem, jak vyšachovat americkou kontrolu v české nemocnici za miliardy, kde to čeští hybatelé umějí jaksepatří „ošéfovat“.

